

[Finansministeren.]

holdenhed overfor forslag om nybevillinger eller merbevillinger, og specielt kræver det en begrænsning i statens civile anlægs-virksomhed.

I de tal, jeg hidtil har anført, er der set bort fra de nye bevillinger til militær og civilforsvar og andre merudgifter, som måtte følge af vore internationale forpligtelser. Til dækning af disse merudgifter skal jeg imidlertid om lidt tillade mig at genfremsætte forslaget vedrørende udskrivning af en værnescat og et forsvarslån, således at der vil blive tilvejebragt midler til finansiering af de ekstraordinære udgifter.

Da det fortsat må anses for ønskeligt, at der tilvejebringes et overskud på statsbudgettet, vil det dels være nødvendigt at fremskynde overvejelserne vedrørende besparelser i statshusholdningen, dels være påkrævet at søge gennemført skatteforhøjelser eller afgiftsforhøjelser alene med henblik på at fortsætte den konsolideringslinie, som har været fulgt op til indeværende år.

Til nærmere begrundelse herfor skal jeg give et kort rids af den almindelige økonomiske situation, sådan, som den tegner sig i øjeblikket, og af de økonomiske muligheder fremover. En noget fyldigere redegørelse herfor er givet i et supplement til nationalbudgettet for 1950, som en af de nærmeste dage vil blive tilstillet rigsdagens medlemmer.

Den økonomiske udvikling her i landet har i 1950 i høj grad været præget af tendenserne i den internationale økonomi og specielt af den stedfundne prisudvikling. To sideløbende linier har været fremherskende i første halvdel af året:

For det første medførte devalueringen af det engelske pund og en lang række andre europæiske valutaer, at der her i Europa igangsattes en prisstigningsbølge, som for Danmarks vedkommende var særlig uheldig, fordi den alene påvirkede importpriserne, medens priserne på vore eksportvarer bl. a. som følge af langtidskontrakterne med England for vigtige landbrugsvarer snarere har vist nedadgående tendens.

For det andet skete der omkring årsskiftet et omslag i den amerikanske konjunktur, så fremgangen i produktion og beskæftigelse — og dermed også i priser og lønninger — begyndte igen, efter at der siden udgangen af 1948 havde været en nedadgående tendens.

Først på sommeren syntes der at være udsigt til en vis prisstabilisering, men med

Koreakrigens udbrud kom et nyt moment ind i udviklingen og virkede forstærkende på de prisstigningstendenser, som allerede i forvejen havde gjort sig gældende.

For Danmark har prisudviklingen dels medført en stærk forøgelse af udgiften til den nødvendige import, dels derudover bevirket en forøgelse i importmængden, fordi de handlende og industrien har fremskyndet indkøbene og udvidet lagrene, inden prisstigningerne var slået fuldtud igennem. Man regner derfor nu med, at den samlede import i år vil beløbe sig til henved 5 700 mill. kr., hvilket vil være en stigning på næsten halvanden milliard i forhold til 1949-importen — en større stigning end man regnede med ved årets begyndelse. Derimod medførte den stigende produktion og handel i andre lande ikke væsentligt bedre afsætningsvilkår for vore eksportvarer; det har i den forbindelse bl. a. været af betydning, at de bestræbelser for at liberalisere samhandelen mellem de vest-europæiske lande, som blev igangsat for et år siden af Marshallorganisationen i Paris, kun i ringe grad medførte lettelse for den danske eksport, ikke mindst fordi liberaliseringsbestræbelserne meget ensidigt var rettet mod de kvantitative restriktioner, medens en række landes meget rigoristiske toldbeskyttelse fik lov til at fortsætte uændret — i visse tilfælde endog blev forstærket. Som følge af de gunstige vilkår for landbrugsproduktionen skulle eksporten dog på den anden side kunne blive nogle hundrede millioner kroner større, end man regnede med i foråret.

For Danmarks betalingsbalance overfor udlandet fik den internationale udvikling således i første række den virkning, at vore løbende valutaudgifter voksede stærkere end forudsat ved årets begyndelse, og stærkere end de løbende valuta-indtægter. Hertil kom endvidere, at udnyttelsen af Marshallhjælpen ikke er foregået i den forventede takt, således at det udækkede valutaunderskud også af den grund må forventes at blive større, end man hidtil har regnet med.

Spørgsmålet om Danmarks valutastilling, der allerede ved årets begyndelse tegnede sig alvorligt nok, er derfor efterhånden ved at blive det helt afgørende problem i Danmarks økonomi.

For den indre udvikling i det danske erhvervsliv fik de fra udlandet kommende prisstigninger navnlig den betydning, at de medførte en fremskyndelse af både de handlendes og forbrugernes indkøb. Særlig betydning fik det, at også investeringsaktivi-